

Huvudman

Sandvikens kommun

medborgarservice@sandviken.se

Ärendet

Tillsyn av yrkesföreläsningsutbildning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå vid Bessemerskolan, Sandviken

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sandvikens kommun att senast den **1 oktober 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande uppehåll i utbildningen och beslut om apl. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sandvikens kommun ska vidta följande åtgärder

Genomförande och omfattning av utbildningens vissa andra delar

Utbildningen bedrivs kontinuerligt under hela året

1. Se till att kommunal vuxenutbildning bedrivs kontinuerligt under hela året och att det är elevernas behov och förutsättningar som är vägledande i fråga om hur utbildningen förläggs i tid. (20 kap. 2 § skollagen, 2 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning (VuxF))

Beslut om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser fattas av rektor

1. Se till att rektorn, i samråd med aktuell arbetsplats, fattar beslut om vilka hela eller delar av kurser i utbildningen som ska förläggas till arbetsplats. Besluten ska fattas innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas och ska dokumenteras. Inkom med de beslut som fattats under perioden 1 juli – 1 oktober 2023. (2 kap. 26-27 §§ VuxF)
2. För det fall rektorn uppdrar åt någon annan att utföra uppgiften i punkten 1 ovan ska beslut om delegation fattas. En eventuell delegation måste avse en eller flera specifikt utpekade personer som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fatta beslutet. Om delegation används, inkom med en redovisning av vem som ska fullgöra uppgiften. (2 kap. 10 § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post skolinspektionen.linking@skolinspektionen.se , eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2922:9731) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av yrkesförarutbildning för tung lastbil och släp inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå¹ inlett en tillsyn av Sandvikens kommun. Den aktuella utbildningen anordnas genom samverkan med Bessemerskolan.

¹ I yrkesförarutbildning för tung lastbil och släp ingår följande fyra kurser; Yrkestrafik – vux 300 poäng, Godstrafik 200 poäng, Godshantering – vux 100 poäng samt Fordonskombinationer – godstransporter, 200 poäng.

Det är huvudmannen för utbildningen, Sandvikens kommun, som är ytterst ansvarig för utbildningen och att eleverna får den utbildning de har rätt till.

Syftet med denna tillsyn är att kontrollera om valda delar av yrkesförarutbildningen ger eleverna möjlighet att nå kompetenskraven på nationell nivå för yrkesförare med tung lastbil med släp. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om körmomenten² samt vissa andra delar³ av utbildningen genomförs enligt ämnenas syfte, kursernas centrala innehåll och författningarnas krav i övrigt.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, rektorn och företrädare för utbildningsanordnaren samt verksamhetsbesök den 30 november 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat förteckning av maskiner, truckar, lastbilar och släpfordon. Vidare har elevdokumentation och utbildningsplan inhämtats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande och omfattning av utbildningens vissa andra delar

Utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med eleverna uppger de att verksamheten har uppehåll fyra veckor under sommaren i samband med att lärarna har semester och att de under denna tid inte har någon undervisning, men får istället hemuppgifter.

Under förra årets sommaruppehåll fick eleverna träna inför teoriprovet för behörighet C genom självstudier. Det fanns enligt eleverna möjlighet att skriva frågor på

² Körmoment används i detta beslut som ett samlingsbegrepp för begreppen körning, manövrering, övningskörning och körträning, vilka är de begrepp som används i författningarna. Körträning är mer yrkesinriktad och avancerad jämfört med övningskörning för en körkortsbehörighet.

³ För att avgränsa den tematiska tillsynens omfattning begränsas den till sådant innehåll som har koppling till säkerhet i trafiken och vid lastning utifrån riskerna för skada för människor, miljö och ekonomi.

den lärplattform som skolan använder och där kunde lärarna besvara frågor om de hade tid och fanns på plats.

Vid samtal med lärarna bekräftas elevernas uppgifter om sommaruppehåll i undervisningen och om självstudier under den aktuella perioden.

Lärarna beskriver hur det efter sommaruppehållet är dags att skriva teoriprov för behörighet C och att eleverna får låna böcker och studera inför det under sommaruppehållet.

På frågan om eleverna har någon lärare att vända sig till under sommaruppehållet svarar lärarna att de då har semester. En av lärarna fanns på plats under sista veckan av sommaruppehållet. Lärarna anger även att om det skulle komma ett sms eller mail från eleverna så besvarar de frågan.

Rektorn bekräftar elever och lärares uppgifter om att eleverna har teori för behörighet C under sommaren och att de inte får någon handledning eller undervisning i samband med lärarnas fyra veckor långa uppehåll. Vidare uppger rektorn att eleverna har lärarnas telefonnummer men att ingen av lärarna är i tjänst för att besvara frågor.

Rättslig reglering

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. (20 kap. 2 § skollagen)

Detta innebär att dessa kriterier ska vara vägledande för hur utbildningen genomförs. Detta kan gälla utbildningens förläggning i tid och rum, val av metoder och hjälpmedel, men även innehåll. Det är också viktigt att den kommunala vuxenutbildningen erbjuds i flexibla former och på tider som passar de studerandes behov. (prop. 2009/10:165 s. 475)

Utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året. (2 kap. 25 § VuxF)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att den aktuella utbildningen inte bedrivs kontinuerligt under hela året, vilket är en brist. Av utredningen framkommer att det under en period av fyra veckor under sommaren inte bedrivs någon undervisning eller handledning på grund av att lärarna då har semesterledigt. Eleverna är uppmanade att läsa in vissa teoretiska delar av utbildningen genom självstudier under tiden. Möjligheten att komma i kontakt med lärare är högst begränsad och inget i utredningen talar för att avsaknad av undervisning och handledning under dessa fyra veckor beror på en anpassning till elevernas behov och förutsättningar. Det aktuella upplägget innebär därmed ett avbrott i utbildningen som står i strid med författningskravet.

Beslut om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser fattas av rektor

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inlämnade svar inför tillsynsbesöket, uppges vilka delar av kurser som är möjliga att lägga ut på en arbetsplats i samband med arbetsplatsförlagt lärande (apl) i den aktuella utbildningen. Huvudmannen har vidare uppgett att rektorn inte har fattat några skriftliga beslut om vilka delar som är förlagd till apl.

Vid intervju bekräftar rektorn att det inte fattats något formellt skriftligt beslut om vilka delar av yrkesutbildningen som ska förläggas till apl. Rektorn har ingen kännedom om vad som sedan sker på arbetsplatsen, utan uppger att det är lärarna som kan göra bedömningen och beslutar vad eleven ska ha för uppgifter på arbetsplatsen.

Vid fråga om vilka moment som läggs ut på arbetsplatsen, svarar lärarna att de inte tagit beslut om detta ännu vid tidpunkten för Skolinspektionens besök och att det kommer att vara avhängigt vilka arbetsplatser eleverna kommer till.

Alla elever uppger att de inte fått någon dokumentation om vad de skulle göra under sin apl, men tycker att det hade varit bra om det funnits. Några elever fick själva ringa till arbetsplatsen för att få information om innehållet på sin apl och en elev fick först på arbetsplatsen veta vad hen skulle få för uppgifter under sin apl.

Rättslig reglering

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges. 2 kap 10 § skollagen).

Med arbetsplatsförlagt lärande avses lärande i en utbildning som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan. (2 kap. 26 § VuxF)

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser. (2 kap. 27 § VuxF)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamhetens genomförande av apl. Av utredningen framgår att rektorn inte fattat något beslut om vilka kurser eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser, trots att apl är en del av utbildningen. Inte heller har rektorn delegerat uppdraget till någon särskild utpekad lärare eller annan person att fatta aktuellt beslut. Det är lärarna själva och valet av arbetsplats som avgör vilka uppgifter som eleven får genomföra under apl. Rektorn deltar inte i denna planering och eleverna kan i ett sent skede få besked om vilka uppgifter som ska genomföras på apl-platsen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. (26 kap. 10 § skollagen).

Sandvikens kommuns verksamhet vid Kommunal vuxenutbildning uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utformningen av utbildningen. Det finns därför skäl att förelägga Sandvikens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Genomförande av körmomenten

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår det sätt på vilket elevernas ges möjlighet att genomföra olika körmoment med olika fordonstyper. Det framgår av verksamhetsbesök och intervjuer vilka fordonstyper eleverna ges tillgång till. Huvudmannens dokumentation visar hur körmomenten planeras. Eleverna och lärarna beskriver hur dessa körmoment genomförs och i vilken omfattning de olika delarna ingått i utbildningen.

Av utredningen framkommer inte att Sandvikens kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller genomförande av körmomenten. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christian Floer

Christian Floer
Beslutsfattare
Signerat av: Christian Floer

X Lena Tuffin

Lena Tuffin
Föredragande
Signerat av: Lena Tuffin

I ärendets slutliga handläggning har även regionstabsjuristen Charlotte Fagher medverkat.